Landes-Regierungs-Blatt

für das

Krakauer Verwaltungsgebiet.

Jahrgang 1856.

Erste Abtheilung.

XXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 12. Juli 1856.

DZIENNIK RZĄDU KRAJOWEGO

dla

OKRĘGU ADMINISTRACYJNEGO KRAKOWSKIEGO.

Rok 1856.

Oddział piérwszy.

Zeszyt XXVII.

Wydany i rozesłany dnia 12 Lipca 1856.

113.
Verordnung des Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 24. Mai 1856,

(Reichs-Gesetzblatt, XXVII. Stück, Nr. 108, ausgegeben am 28. Juni 1856),

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches und der Militärgrenze.

betreffend die Privatprüfungen an Volksschulen.

In Betreff der Prüfungen jener Kinder, welche in den Lehrgegenständen der Volksschule entweder zu Hause oder in Privat-Schulanstalten (Privatschulen, Privat-Lehr- und Erziehungsanstalten) unterrichtet werden, haben von nun an folgende Bestimmungen zu gelten:

I.

Handelt es sich bloß um ein Schulzeugniß über die erlernten Gegenstände der Trivial- oder niederen Elementarschulen, so kann die Prüfung des privat unterrichteten Knaben oder Mädchens an jeder directivmäßig eingerichteten Pfarrschule vorgenommen werden.

Benöthiget dagegen ein Privatschüler entweder zur Erlangung eines Stipendiums oder zum Eintritte in das Gymnasium und in die Unter-Realschule, oder zu einem anderen Zwecke ein Hauptschul-Zeugniß, namentlich ein Zeugniß aus der obersten Classe der Haupt- oder höheren Elementarschule, so muß er sich der Prüfung entweder an der Normal-Hauptschule des Landes oder an einer anderen öffentlichen Haupt- oder höheren Elementarschule, welche entweder die Befugniß, Privatschüler zu prüfen, schon besitzt, oder von der Landesstelle in Ansehung ihrer vollkommen geregelten Einrichtung zur Vornahme solcher Prüfungen ermächtiget wird, unterziehen.

Deßgleichen können Privatisten der Unter-Realschulen die zur Erlangung eines giltigen Schulzeugnisses nothwendige Prüfung nur an einer öffentlichen Unter-Realschule ablegen.

Von den vorstehenden Bestimmungen sind die Schüler derjenigen Privat-Schulanstalten ausgenommen, denen das Recht der Abhaltung öffentlicher Prüfungen und der Ausstellung staatsgiltiger Schulzeugnisse für ihre Privatschüler ausdrücklich ertheilt worden ist.

II.

Die Prüfungen der Privatisten an den öffentlichen Haupt- und den mit diesen vereinigten Unter-Realschulen finden im Jahre nur zweimal, nämlich zu Ende jeden Schul-Semesters, Statt.

III.

Deßhalb haben alle jene, welche eine solche Prüfung ablegen wollen, drei Wochen vor dem Anfange der gewöhnlichen Semestralprüfungen bei dem Director der öffentli-

113.
Rozporządzenie Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z dnia 24 Maja 1856,

(Dziennik Praw Państwa, Część XXVII, Nr. 108, wydana dnia 28 Czerwca 1856),

obowiązujące we wszystkich Krajach koronnych z wyjątkiem Lombardzko-Weneckiego Królestwa i Pogranicza Wojskowego,

względem examinów prywatnych w szkołach ludowych.

Względem examinów onych dzieci, które w przedmiotach naukowych szkoły ludowéj czyto w domu czy w zakładach szkolnych prywatnych (szkołach prywatnych, zakładach naukowych i wychowawczych prywatnych) nauczane bywają, mają odtąd następujące Postanowienia znaczenie:

I.

Jeżeli idzie tylko o *świadectwo szkolne z nauczonych przedmiotów szkół trywialnych lub niższych elementarnych*, tedy examin uczonego prywatnie chłopca lub dziewczyny przedsięwziętym być może w każdéj przepisowo urządzonéj szkole parafialnéj.

Jeżeli zaś uczeń prywatny potrzebuje *zaświadczenia szkoły głównéj*, czyto dla uzyskania stypendyum, czy dla wstąpienia do gimnazyum lub do niższéj szkoły realnéj, albo w innym celu, mianowicie zaświadczenia z najwyższéj klasy głównéj lub wyższéj elementarnéj szkoły, natenczas poddać się ma examinowi albo w normalnéj szkole głównéj krajowéj, albo w innéj *publicznéj* szkole głównéj lub wyższéj elementarnéj, która albo posiada już umocowanie examinowania uczniów prywatnych, lub do przedsiębrania takich examinów umocowaną będzie przez Władzę Krajową, mając wzgląd na jéj dokładnie uporządkowane urządzenie.

Również *uczniowie prywatni niższych szkół realnych*, mają składać potrzebny do uzyskania ważnego świadectwa szkolnego examin w publicznéj niższéj szkole realnéj.

Z niniejszych Postanowień wyjęci są uczniowie onych szkolnych zakładów prywatnych, którym wyraźnie nadane zostało prawo odbywania publicznych examinów i wydawania ważnych w Państwie zaświadczeń szkolnych swym uczniom prywatnym.

II.

Examina uczniów prywatnych w publicznych szkołach głównych i połączonych z temiż niższych realnych, odbywają się dwa razy tylko w roku, mianowicie z końcem każdego półrocza szkolnego.

III.

Zaczém wszyscy, którzy składać chcą podobny examin, zgłosić się mają w trzy tygodnie przed rozpoczęciem zwykłych examinów półrocznych u dyrektora pu-

chen Haupt- oder Unter-Realschule (der Schulvorsteherin) sich zu melden, zugleich ihren Tauf- und Familiennamen, den Geburtsort, das Alter, den Stand der Eltern oder des Vormundes, ihre Wohnung, die Classe, aus welcher, und den Zweck, zu welchem sie geprüft zu werden wünschen, schriftlich anzuzeigen, über den erhaltenen Religionsunterricht insbesondere sich auszuweisen, und einige Tage vor dem Ende der Prüfungen der öffentlichen Schule um den Tag und die Stunde, wann sie erscheinen sollen, anzufragen. Sollten einzelne an dem bestimmten Tage zu erscheinen verhindert werden, so haben sie unter Nachweisung des Verhinderungsgrundes um einen anderen Tag anzusuchen.

Auch steht es den Schuldirectoren frei, die Prüfungstage für die Privatisten durch die gewöhnlichen Prüfungsprogramme bekannt zu machen.

IV.

Die Prüfungen der Privatisten sind also anzuordnen, daß Diejenigen, welche zur nämlichen Schulclasse gehören, auf denselben Tag mit der Vorsicht bestellt werden, daß nicht zu viele zu gleicher Zeit bei der Prüfung erscheinen.

V.

Außer den zum Prüfen berufenen Katecheten und Lehrern haben diesen Prüfungen die Schuldirectoren, und, woferne nicht besondere Hindernisse eintreten, auch die nächst höheren Schulvorsteher beizuwohnen.

An die Privatschüler sind dieselben Forderungen, wie an die öffentlichen Schüler der bezüglichen Schulclassen, zu stellen, und die Prüfung ist so abzuhalten, daß die durch den Privatunterricht erlangten Kenntnisse und Fertigkeiten ganz verläßig erforscht und classificirt werden.

VI.

Für jede Privatprüfung an einer Haupt- oder Unter-Realschule hat der Schüler eine Taxe von vier Gulden Conventions-Münze zu erlegen. Hievon gebührt dem Director und Katecheten je Ein Gulden; der Rest dem Lehrer ganz, oder wenn zwei Lehrer prüfen, denselben zu gleichen Theilen. Ist der Director zugleich Katechet oder Lehrer, so kömmt ihm der in jeder Eigenschaft festgesetzte Antheil zu. Prüfen mehr als zwei Lehrer, so ist die Prüfungstaxe unter sie zu gleichen Theilen oder nach einem ihrer Stellung entsprechenden Maßstabe, worüber der Director zu entscheiden hat, zu vertheilen.

Für die Privatprüfung an einer Trivialschule in dem unter I. gedachten Falle ist eine Taxe von zwei Gulden Conventions-Münze zu entrichten, welche zur gleichen Hälfte dem Katecheten und dem Lehrer gebührt.

Anerkannt arme, insbesondere solche Kinder, welche, wenn sie die öffentlichen Volksschulen besuchen würden, von der Zahlung des Schulgeldes befreit werden müßten, sind vorkommenden Falles taxfrei zu prüfen.

blicznéj szkoły głównéj lub niższéj realnéj (u przełożonéj szkoły), podać zarazem piśmiennie swe imię chrzestne i rodzinne, miejsce urodzenia, wiek. stan rodziców lub opiekuna, mieszkanie, klasę, z któréj, i cel, dla którego, pragną być examinowanymi, wykazać się w szczególności z otrzymanéj nauki religii i zapytać się na kilka dni przed ukończeniem examinów szkoły publicznéj o dzień i godzinę, kiedy się stawić mają. Jeżeliby niektórzy przeszkodzeni byli stanąć w dniu oznaczonym, natenczas z wykazaniem przyczyny przeszkody prosić mają o dzień inny.

Wolno téż jest dyrektorom szkolnym podać do wiadomości dni examinów dla uczniów prywatnych za pomocą zwykłych programów examinu.

IV.

Examina uczniów prywatnych tak mają być urządzone, iżby ci, którzy do téjże saméj klasy szkolnéj należą, tego samego dnia zamówieni byli, mając na to uwagę, iżby za wielu na raz nie stawiało się do examinu.

V.

Oprócz powołanych do examinowania katechetów i nauczycieli mają na examinach tych być przytomnymi dyrektorowie szkół i, o ile nie zachodzą szczególne przeszkody, także najbliżéj wyżsi szkół przełożeni.

Uczniowie prywatni examinowanymi być winni z taką samą, jak uczniowie publiczni odpowiednich klas szkolnych, surowością, a to w ten sposób, iżby uzyskane przez naukę prywatną wiadomości i wprawy dostatecznie były zbadane i klasyfikowane.

VI.

Za każdy examin prywatny w *szkole głównéj lub niższéj-realnéj* złożyć ma uczeń *taxę cztérech Złotych Reńskich w monecie konwencyjnéj.* Z tych należy się dyrektorowi i katechecie po jednemu reńskiemu; reszta nauczycielowi w całości, lub jeźli dwóch nauczycieli examinuje, obom w równych częściach. Jeżeli dyrektor jest oraz katechetą lub nauczycielem, tedy przypada na niego ustanowiona w każdéj własności cząstka. Jeżeli więcéj niżeli dwóch examinuje nauczycieli, tedy taxa examinacyjna podzieloną ma być między nich w równych częściach, lub według wymiaru, odpowiedniego ich stanowisku, o czém dyrektor rozstrzyga.

Za examin prywatny *w szkole trywialnéj* w razie pod I pomienionym złożoną ma być taxa *dwóch Złotych Reńskich w monecie konwencyjnéj*, która w równych połowach należy się katechecie i nauczycielowi.

Dzieci znanego ubóstwa, zwłaszcza takie, które, gdyby do szkół ludowych publicznych uczęszczały, uwolnioneby być musiały od opłaty szkolnéj, w razie danym examinowane być mają bez taxy.

VII.

Die Prüfungszeugnisse für die Privatisten werden mit den sich von selbst ergebenden Änderungen, wie jene für die öffentlichen Schüler ausgestellt und gefertiget, und mit dem Siegel der öffentlichen Schule versehen. Die Namen der geprüften Privatschüler sind sammt den Classen, welche sie erhalten haben, in die Kataloge der öffentlichen Schule im Anhange aufzunehmen.

VIII.

Wenn Eltern und Vormünder lediglich von dem Fortgange ihrer Kinder und Mündel und von der Zweckmäßigkeit des Unterrichtes sich überzeugen wollen, den dieselben entweder zu Hause oder in zur Abhaltung öffentlicher Prüfungen nicht berechtigten Privat-Schulanstalten erhalten, so darf eine Prüfung zu diesem Zwecke zwar in ihrem Hause, beziehungsweise in der Privat-Schulanstalt, mit Beiziehung des Directors und einzelner Lehrer der öffentlichen Schule gehalten werden; diese letzteren haben aber in solchen Fällen kein schriftliches Zeugniß auszustellen, sondern bloß mündlich ihr Urtheil über den Erfolg der Prüfung abzugeben und zu erklären, in welchen Beziehungen etwa der Unterricht zweckmäßiger einzurichten sei.

IX.

Über die genaue Beobachtung dieser Bestimmungen haben die Aufsichts- und Leitungsorgane der Volksschulen strengstens zu wachen.

Thun m. p.

114.

Erlaß des Finanzministeriums vom 19. Juni 1856,

(Reichs-Gesetzblatt, XXVII. Stück, Nr. 109, ausgegeben am 28. Juni 1856),

womit hinsichtlich des anrechenbaren Gepäckübergewichtes bei Uibersiedlungsreisen der Staatsbeamten auf Eisenbahnen und Dampfschiffen nähere Bestimmungen kundgemacht werden.

Zur Erläuterung des Absatzes 3 des Finanzministerial-Erlasses vom 2. Juni 1854 (Reichs-Gesetzblatt, Nr. 139 *) wird bedeutet, daß als anrechenbares Maximal-Gepäckübergewicht bei Uibersiedlungsreisen auf Eisenbahnen der von Amtswegen ohne Gewinn versetzten Staatsbeamten, mit Rücksicht auf die im Uibersiedlungsnormale vom Jahre 1804 festgesetzten Abstufungen, wo diese bei definitiv angestellten Staatsbeamten in Anwendung kommen, folgende Gewichtsmengen passirt werden können:

a) für einen ledigen Beamten Ein Centner;
b) für einen verehelichten Beamten Ein und ein halber Centner;
c) für einen verehelichten und mit mehr als zwei Kindern versehenen Beamten zwei Centner.

*) Landes-Regierungsblatt für Galizien, Jahrgang 1854, erste Abtheilung, XXXI. Stück, Nr. 145, Seite 441.

VII.

Świadectwa examinu dla uczniów prywatnych wydane będą i podpisane, tudzież pieczęcią szkoły publicznéj zaopatrzone, tak samo jak uczniom publicznym z wynikającemi z samych z siebie odmianami. Imiona examinowanych uczniów prywatnych wciągnięte być mają wraz z klasami, jakie otrzymali, w katalogi szkoły publicznéj w dodatku.

VIII.

Jeżeli rodzice i opiekunowie pragną jedynie przekonać się o postępach swych dzieci i pupilów i o skuteczności nauki, jaką ci otrzymują, czyto w domu czy też w prywatnych zakładach szkolnych, nieupoważnionych do odbywania examinów publicznych, tedy examin odbyć się wprawdzie może tym celem w ich domu, względnie w prywatnym zakładzie szkolnym, z zaproszeniem dyrektora i pojedynczych nauczycieli szkoły publicznéj; ci wszakże ostatni nie mogą w podobnych wypadkach wydawać *zaświadczenia piśmiennego*, ale tylko ustnie złożyć zdanie o skutku examinu i oświadczyć, w jakimby może względzie nauka odpowiedniéj celowi urządzoną być mogła.

IX.

Nad dokładném zachowaniem tych Postanowień czuwać mają najsurowiéj organa dozoru i kierownictwa szkół ludowych.

Thun m. p.

114.

Rozrządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 19 Czerwca 1856,

(Dziennik Praw Państwa, Część XXVII, Nr. 109, wydana dnia 28 Czerwca 1856),

którem obwieszczone zostają bliższe postanowienia co do obliczalnéj przewyżki pakunku w podróżach przesiedlenia urzędników rządowych za pomocą kolei żelaznych i okrętów parowych.

Dla objaśnienia ustępu 3 rozrządzenia Ministerstwa Finansów z dnia 2 Czerca 1854 (Dziennik Praw Państwa N. 139 *) oświadcza się, iż za maksymum obliczalnéj przewyżki pakunku *w podróżach przesiedlenia urzędników rządowych* za pomocą kolei żelaznych — z urzędu bez korzyści przeniesionych, ze względem na stopnie, w normale przesiedlenia z roku 1804 ustanowione, przy urzędnikach rządowych na stałéj posadzie będących w zastósowanie wchodzące, przypuszczone być mogą następujące ilości wagi:

a) dla urzędnika nieżonatego *jeden cetnar;*

b) dla urzędnika żonatego *jeden i pół cetnara;*

c) dla urzędnika żonatego z więcéj jak dwojgiem dzieci *dwa cetnary.*

---

*) Dziennik Rządowy dla Galicyi, Rok 1854, Oddział piérwszy, Część XXXI, Nr. 145. str. 141.

Es versteht sich, daß die Vergütung des unter b) und c) bestimmten Maximal-Übergewichtes nur dann stattfinden kann, wenn der übersiedelnde Beamte seine Gattin und seine Kinder auf seinen neuen Bestimmungsort mitnimmt. Sollte in einzelnen Fällen eine ausnahmsweise günstigere Bemessung des zu vergütenden Gepäckübergewichtes durch besondere Umstände und die ämtliche Stellung des Functionärs gerechtfertiget erscheinen, so wäre darüber die höhere Ministerialentscheidung einzuholen.

Übrigens haben sowohl die gegenwärtige Erläuterung des dritten Absatzes, wie auch die Bestimmungen des zweiten Absatzes des Finanzministerial-Erlasses vom 2. Juni 1854 auf Commissions- und Übersiedlungsreisen mittelst der Dampfschiffe ebenfalls volle Geltung.

Freiherr von **Bruck** m. p.

115.

Verordnung des Justizministeriums vom 20. Juni 1856,

(Reichs-Gesetzblatt XXVII. Stück, Nr. 110, ausgegeben am 28. Juni 1856),

wirksam für alle Kronländer, in welchen das allgemeine Berggesetz vom 23. Mai 1854, Nr. 146 des Reichs-Gesetz-Blattes *), wirksam ist,

in Betreff der Execution auf Bergwerke.

Aus Anlaß einer gestellten Anfrage findet das Justizministerium, im Einvernehmen mit dem Finanzministerium, zu erklären, daß die für das Verfahren in Bergbau-Angelegenheiten früher bestandene Vorschrift, nach welcher die Execution auf ein Bergwerk nur dann stattfinden konnte, wenn dasselbe für die Forderung, welche durch Execution eingetrieben werden soll, von dem Schuldner ausdrücklich verpfändet worden ist, oder wenn der Beklagte keine anderen Zahlungsmittel hat, durch das allgemeine Berggesetz vom 23. Mai 1854. Nr. 146 des Reichs-Gesetzblattes *), als außer Kraft gesetzt anzusehen ist, daher bei Beurtheilung der Zulässigkeit der Execution auf Bergwerke und deren Zugehör lediglich die Bestimmungen des allgemeinen Berggesetzes vom 23. Mai 1854, Nr. 146 des Reichs-Gesetzblattes *) und die allgemeinen Vorschriften der in jedem Kronlande geltenden Civilproceß-Ordnung zur Richtschnur zu dienen haben.

Freiherr von **Krauß** m. p.

116.

Verordnung des Justizministeriums vom 20. Juni 1856,

(Reichs-Gesetzblatt XXVII. Stück, Nr. 111, ausgegeben am 28. Juni 1856),

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme der Militärgrenze,

zur Erläuterung der Bestimmungen der §§. 258 und 260, lit. b) des Strafgesetzes, in Ansehung der Strafe der körperlichen Züchtigung.

Da wahrgenommen wurde, daß einige Strafgerichte die Vorschriften der §§. 258 und 260, lit. b) des Strafgesetzes, auf irrige Weise in Anwendung bringen, so findet sich das Justizministerium veranlaßt, nachstehende Erläuterung zu erlassen:

*) Landes-Regierungsblatt für das Verwaltungsgebiet der Statthalterei in Lemberg, Jahrgang 1854, erste Abtheilung, XLII. Stück, Nr. 242, Seite 702.

Rozumie się samo przez się, iż wynagrodzenie przewyżki maxymalnéj pod *b)* i *c)* ustanwionéj wtedy tylko miejsce mieć może, jeżeli urzędnik w przeniesieniu będący bierze ze sobą swoją żonę i dzieci na miejsce nowego przeznaczenia swego. Jeżeliby w pojedynczych przypadkach osobliwe okoliczności i urzędowe stanowisko funkcyonaryusza usprawiedliwiały wyjątkowo korzystniejsze wymierzenie przewyżki pakunku wynagrodzić się mającéj, wówczas zasięgnąć należy ku temu wyższéj decyzyi ministeryalnéj.

Zresztą tak niniejsze objaśnienie trzeciego ustępu, jak postanowienia drugiego ustępu rozrządzenia ministeryalnego z dnia 2 Czerwca 1854 r. zupełne także zastósowanie mają do podróży komisyjnych i przesiedlenia za pomocą okrętów parowych.

Baron **Bruck** m. p.

115.

Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedl. z d. 20 Czerwca 1856,

(Dziennik Praw Państwa Część XXVII, Nr. 110, wydana dnia 28 Czerwca 1856),

obowiązujące we wszystkich Krajach koronnych, w których moc ma powszechna ustawa górnicza z dnia 23 Maja 1854 r., Nr. 146 Dziennika Praw Państwa *),

dotyczące exekucyi na kopalnie.

Z powodu wniesionéj kwestyi oświadcza Ministeryum Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, iż istniejący dawniéj przepis co do postępowania w sprawach górniczych, wedle którego exekucya na kopalnie wtedy tylko miejsce mieć mogła, gdy taż wyraźnie przez dłużnika w zastaw daną była za wierzytelność, mającą być na drodze exekucyi ściągnioną, lub gdy oskarżony nie ma innych środków zapłaty, w skutek powszechnéj ustawy górniczéj, z dnia 23 Maja 1854 r. Nr. 146 Dziennika Praw Państwa *) moc swą utracił, zaczém więc przy ocenieniu przypuszczalności exekucyi na kopalnie i ich przynależytości mianowicie Postanowienia powszechnéj ustawy górniczéj z dnia 23 Maja 1854, Nr. 146 Dziennika Praw Państwa *), i powszechne przepisy procedury cywilnéj, w każdym Kraju koronnym właściwéj, za podstawę służyć mają.

Baron **Krauss** m. p.

116.

Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedl. z d. 20 Czerwca 1856,

(Dziennik Praw Państwa Część XXVII, Nr. 111, wydana dnia 28 Czerwca 1856),

obowiązujące we wszystkich Krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego,

objaśniające Postanowienia §§. 258 i 260, lit. b) ustawy karnéj pod względem kary cielesnéj chłosty.

Ponieważ postrzeżono, iż niektóre sądy karne mylnie stósują przepisy §§. 258 i 260, lit. *b)* ustawy karnéj, widzi się Ministeryum Sprawiedliwości spowodowaném wydać następujące objaśnienie:

*) Dziennik Rządowy dla Okręgu Administracyjnego Namiestnictwa we Lwowie, Rok 1854, Oddział piérwszy, Część XLII, Nr. 242, str. 702.

a) Die Stellvertretung der Arreststrafe durch die körperliche Züchtigung findet, den Vorschriften des §. 260, lit. b) des Strafgesetzbuches, gemäß, nur auf solche Weise Statt, daß in den Fällen, in welchen die Arreststrafe höchstens auf dreißig Tage bemessen wurde, diese Strafe durch die an ihre Stelle tretende körperliche Züchtigung gänzlich ersetzt werde. Eine Anwendung der körperlichen Züchtigung neben der Arreststrafe ist daher dem §. 258 des Strafgesetzbuches zu Folge nur als Verschärfung gegen Rückfällige zulässig;

b) auch als Verschärfung gegen Rückfällige kann die körperliche Züchtigung nur unter den im §. 248 vorgeschriebenen Beschränkungen, daher nur im Falle einer derjenigen strafbaren Handlungen in Anwendung gebracht werden, welche im §. 248 ausdrücklich aufgezählt sind.

Freiherr von **Krauß** m. p.

117.

Verordnung des Justizministeriums vom 20. Juni 1856,

(Reichs-Gesetzblatt XXVII. Stück, Nr. 112, ausgegeben am 28. Juni 1856),

wodurch der §. 2 der kaiserlichen Verordnung vom 29. Jänner 1855, Nr. 23 des Reichs-Gesetzblattes *), und der §. 8 der Verordnung vom 31. März 1855, Nr. 58 des Reichs-Gesetzblattes **), in Bezug auf die Competenz der k. k. Consulargerichte zur Verhandlung und Entscheidung von Widerklagen wider fremde Staatsangehörige und die Zulässigkeit der Execution der, von fremden Consulaten wider österreichische Unterthanen oder Schutzgenossen im Wege der Widerklage gefällten Urtheile erläutert wird.

Um die entstandene Frage über die Competenz der k. k. österreichischen Consulargerichte im osmanischen Reiche zur Ausübung der Gerichtsbarkeit über fremde Staatsangehörige im Wege der Widerklage und über die Zulässigkeit der Execution civilgerichtlicher Erkenntnisse, welche von den auf osmanischem Gebiete befindlichen Consulaten fremder Staaten auf diesem Wege gegen österreichische Unterthanen oder Schutzgenossen etwa gefällt werden, zu lösen, findet das Justizministerium im Einvernehmen mit dem Ministerium des Aeußern und mit dem Armee-Ober-Commando die nachstehende Belehrung zu erlassen:

Da den im osmanischen Gebiete befindlichen Consulaten der verschiedenen Staaten durch die mit der Pforte geschlossenen Tractate nur die Gerichtsbarkeit über die Unterthanen und Schutzgenossen ihres Staates eingeräumt ist, da diesem gemäß auch die k. k. österreichischen Consulargerichte nach §. 2 der kaiserlichen Verordnung vom 29. Jänner 1855, Nr. 23 des Reichs-Gesetzblattes *), die Civilgerichtsbarkeit nur über die Unterthanen des österreichischen Kaiserstaates und über die österreichischen Schutzgenossen auszuüben und nach §. 8 der Verordnung vom 31. März 1855, Nr. 58 des Reichs-Gesetzblattes **), in Beziehung auf ihre Zuständigkeit nur in diesen ihnen zugewiesenen

---

*) Landes-Regierungsblatt, Jahrgang 1855, erste Abtheilung, XI. Stück, Nr. 37, Seite 141.

**) Ebendaselbst im XX. Stück, Nr. 77, Seite 252.

a) Zastąpienie aresztu przez cielesną chłostę, wedle przepisów §. 260, lit. *b)* księgi ustaw karnych w ten sposób tylko miejsce ma, iż w przypadkach, w których kara aresztu wymierzoną została najdaléj na dni trzydzieści, kara ta zupełnie zastąpioną będzie przez chłostę cielesną, w jéj miejsce wstępującą. Zastósowanie cielesnéj chłosty obok kary aresztu przypuszczoném być może przeto w skutek §. 258 księgi ustaw karnych tylko jako zaostrzenie przeciw indywiduom powtórnie w winę zapadłym;

b) także jako zaostrzenie przeciw powrotnie w winę zapadłym chłosta cielesna zastósowanie mieć może tylko pod ograniczeniami w §. 248. przepisanemi przeto tylko w przypadku którego z czynów karygodnych, w §. 248. wyraźnie wyszczególnionych.

Baron **Krauss** m. p.

117.

Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedl. z d. 20 Czerwca 1856,

(Dziennik Praw Państwa, Część XXVII, Nr. 112, wydana dnia 28 Czerwca 1856),

mocą którego objaśnionym zostaje §. 2 Cesarskiego Rozporządzenia z dnia 29 Stycznia 1855 r. Nr. 23 Dziennika Praw Państwa *), tudzież §. 8. Rozporządzenia z dnia 31 Marca 1855 r. Nr. 58 Dziennika Praw Państwa **), tak pod względem właściwości C. K. sądów konsularnych co do rozprawy i rozstrzygnienia w skargach z przeciwnéj strony wyniesionych przeciw obcym przynależącym, jak pod względem przypuszczalności exekucyi wyroków, przez obce konsulaty przeciw Austryackim poddanym lub Austryackiéj opieki doznającym w drodze przeciwpozwu wydanych.

Dla rozwiązania kwestyi względem kompetencyi C. K. Austryackich sądów konsularnych w Państwie Ottomańskiém do wykonywania sądownictwa nad przynależącemi Państw obcych w drodze przeciwpozwu, tudzież względem przypuszczalności exekucyi wyroków cywilnych, jakieby przez znajdujące się w Państwie Ottomańskiém konsulaty Państw obcych na téjże drodze wydane były przeciw Austryackim poddanym lub Austryackiéj opieki doznającym, widzi się Ministeryum Sprawiedliwości spowodowaném w porozumieniu z Ministeryum Spraw Zewnętrznych i Nadkomendą wojskową wydać następujące objaśnienie:

Ponieważ konsulatom obcych rządów, w Państwie Ottomańskiém się znajdującym, w zawartych z Portą traktatach przyznaném zostało tylko sądownictwo nad poddanemi i opieki doznającemi Państwa własnego, — ponieważ temu odpowiednio także C. K. sądy konsularne Austryackie wedle §. 2 Cesarskiego Rozporządzenia z d. 29 Stycznia 1855 r. Nr. 23 Dziennika Praw Państwa *) wykonywać mają sądownictwo cywilne tylko nad poddanemi Cesarstwa Austryackiego i nad osobami Austryackiéj opieki doznającemi, oraz wedle §. 8 rozporządzenia z dnia 31 Marca 1855, Nr. 58, Dziennika Praw Państwa **), pod względem właściwości swéj tylko w sprawach

---

*) Dziennik Rządu Krajowego, Rok 1855, Oddział piérwszy, Zeszyt XI, Nr. 37, stron. 141.

**) Tamże w Zeszycie XX, Nr. 77, str. 252.

Rechtsangelegenheiten und unter den dort angeführten Beschränkungen die Vorschriften der Civil-Jurisdictionsnormen zur Richtschnur zu nehmen haben, so können fremde Staatsangehörige, welche nicht österreichische Schutzgenossen sind, auch im Wege der Widerklage vor den k. k. österreichischen Consulargerichten nicht belangt werden. Die österreichischen Consulargerichte sind daher über derlei gegen fremde Staatsangehörige gerichtete Widerklagen, wenn sie selbständig angebracht werden, zu erkennen nicht berechtiget, wenn aber mit der Einrede in einem bei ihnen anhängigen Rechtsstreite eine Gegenforderung zum Zwecke der Compensirung mit der eingeklagten Forderung geltend gemacht wird, hierüber nur in soweit der Gegenstand der Klage reicht und hiedurch der Compensation stattgegeben werden kann, zu erkennen berufen.

Hiernach können auch die Urtheile, welche von den im osmanischen Staatsgebiete befindlichen Consulaten fremder Staaten wider österreichische Unterthanen oder Schutzgenossen in Civilrechtssachen über die von dem belangten fremden Staatsangehörigen angebrachte Widerklage etwa gefällt werden, nicht als executionsfähig angesehen werden, daher die angesuchte Execution solcher Urtheile, der österreichische Unterthan oder Schutzgenosse möge als Geklagter oder obwohl ursprünglicher Kläger in Folge einer mit der Einrede vermengten Gegenforderung des Geklagten zu einer Leistung verurtheilt worden sein, jederzeit zu verweigern ist.

Freiherr von **Krauß** m. p.

Berichtigung.

In dem XX. Stücke des Landes-Regierungsblattes vom Jahre 1856, Seite 167, ist in der Aufschrift der Nr. 78 der §. 849 statt des §. 894 des Gefälls-Strafgesetzes bezogen.

przekazanych i z ograniczeniami tamże wskazanemi, za prawidło uważać winny przepisy norm jurysdykcyjnych cywilnych, przeto obcy przynależący, niedoznający opieki Austryackiéj. nie mogą być pozywanemi przed C. K. sądy konsularne Austryackie także i w drodze skargi przeciwstronnéj. Austryackie sądy konsularne nie mają przeto prawa wyrokować w przeciwpozwach takowych, przeciw przynależącym Państwa obcego wyniesionych, skoro te samoistnie wytoczone są, jeżeliby zaś za pomocą excepcyi w sporze u nich wiszącym roszczono pretensyę wzajemną celem jéj kompensacyi z wierzytelnością zaskarżoną, wówczas są one powołane do wyrokowania tylko o tyle, o ile sięga przedmiot skargi, i przezto kompensacyi miejsce danėm być może.

Zatém wyroki, jakieby wydane były przez konsulaty Państw obcych, znajdujące się w Państwie Ottomańskiém, przeciw poddanym Austryackim lub opieki Austryackiéj doznającym, w przedmiocie przeciwpozwu, wytoczonego przez zaskarżonego przynależącego obcego, nie mogą być uważane zdolnemi do exekucyi, a więc każdego czasu odmówioną być ma exekucya wyroków takowych, gdzieby Austryacki poddany lub opieki Austryackiéj doznający jako pozwany, albo chociaż piérwotny powód w skutek wzajemnéj z excepcyą zmięszanéj pretensyi pozwanego zasądzonym został do uiszczenia onéjże.

Baron **Krauss** m. p.